

Тузлукова М. В.

здобувач вищої освіти 1 курсу
юридичного факультету,

Головіна О. В.

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА КУЛЬТУРИ МОВИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Українська мова, яку ми використовуємо для спілкування – це подарунок наших пращурів. Це найвеличніший скарб, який кожен повинен цінувати і відноситися до нього дбайливо, не забруднюючи мову, оскільки цим ми шкодимо не тільки собі, але і культурі нашого народу. Тому що без мови наше суспільство може припинити своє існування. Необхідно замислитись, яку історичну пам'ять ми передамо наступним поколінням, оскільки в нашій мові відобразилася духовна культура та історія нації. Чи зможемо ми зберегти свою яскраву, самобутню українську культуру в епоху комп'ютерної техніки та міграції нашого народу? Дотримання вимог культури мовлення допоможе нам в цьому.

Особливо актуальна проблема культури мови для майбутніх юристів. Повне опанування юриспруденцією неможливе без засвоєння культури слова, оскільки це є інструментом професії, зброєю в професійній діяльності. Необхідно дотримуватися норм мовлення, тому що це показник ерудованого спеціаліста. Сократ казав: «Заговори, щоб тебе я побачив». Таким чином, мовленнева культура, а саме вміння користуватися сучасною українською літературною мовою є індикатором цивілізації.

Що означає «культура мови»? Цей термін можна трактувати в різних значеннях:

1) Вільгельм фон Гумбольдт, засновник Берлінського університету заявляв, що мова пов'язана з духовною силою нації, вона і є дух народу. Тобто можна розглядати культуру мовлення як частину культури народу.

2) Розглядаючи культуру мови в практичному значенні, то ми можемо казати про сукупність навичок і знань, які використовуються з метою спілкування.

3) Також даний термін можна трактувати як сферу лінгвістики. Саме лінгвістичні знання створюють мовленнєві норми.

За останні два десятиліття у функціонуванні української мови відбулися певні зміни. По-перше, розширились міжнародні контакти, збільшився потік іноземців та одночасно виріс відсоток людей, які мігрували

в інші країни. По-друге, на нашу мову перестала впливати офіційна та внутрішня цезура, а тому спілкування стало більш вільним та відкритим. Також з розвитком комп'ютерної техніки змінився спосіб комунікації: ми більше пишемо один одному, використовуючи електронні носії. Таким чином стиль життя формує нові способи спілкування. Варто зазначити, що під впливом часу та комп'ютеризації суспільства деякі слова починають відмирати, і в наш побут входять неологізми, які повністю відповідають сьогоденню. Цей процес можна вважати позитивним, оскільки нові поняття потребують нових назв. Таким чином загальний тренд – демократизація мови.

Але разом з позитивними змінами значно знизився рівень мовленнєвої культури суспільства. Основною негативною ознакою є збіднення нашої мови, яке відбувається за рахунок використання суржику, сленгу, жаргону та вульгаризмів. Засмічення і знецінення відбувається і внаслідок вживання англіцизмів. І нарешті безграмотність перестає бути недоліком, оскільки у повсякденному житті ми можемо спостерігати це явище у газетах, агітаційних плакатах. Студенти, на жаль, не завжди володіють нормами наукового стилю та мовлення. Таким чином, стала гострою проблема демократизації української літературної мови в наш час, а тому можна спостерігати значний рівень вульгаризації спілкування.

Однією з причин порушення культури слова в суспільстві є те, що інтелігентність стає незатребуваною в наш час, на зміну приходять інтелектуали та технократи, для яких людина перетворюється у спосіб вирішення суспільних задач. Що стосується молоді, то тут вже можна казати про психологічні чинники. Часто молоді люди свідомо використовують словесний «бруд». Це робиться для того, щоб привернути до себе увагу або це допомагає яскравіше проявити емоційно-експресивний стан через брак лексики. Ще однією причиною, на мій погляд, є низький рівень культури мовлення у ЗМІ та телебаченні. Не тільки політики, але і ведучі порушують мовленнєві норми. Щодня з екранів телевізорів ми чуємо слова-паразити. В цьому випадку створюється «замкнуте коло» - для молоді це стає нормою, а ЗМІ, реклама, література орієнтуються на них.

На появу англіцизмів у нашому спілкуванні вплинула комп'ютеризація, а також «мода» на нові слова, які витісняють вже існуючі, наприклад, використання слова «бойфренд» замість приятель, знайомий, кохана людина.

І, нарешті, найпоширеніше порушення культури мови – суржик, тобто поєднання української мови з елементами російської. Причина – білінгвізм, існування двох мов, які склалися історично. Цей хаотичний, згубний гібрид негативно впливає на українську мову. Іноді використання суржику говорить про низький рівень словникового запасу, або ж асоціюється з домашнім побутом, розслабленістю, тобто тоді, коли особа не слідкує за своєю мовою. Цікаво, що інтерференція спостерігається і в зворотному напрямку. Наприклад, «скучать за кем-то» (російською мовою « по кому-то»).

Отже, можна зробити висновок, що нашим обов'язком є піклування про рідну мову. А держава, у свою чергу, повинна сприяти підвищенню культури мовлення у суспільстві та освіті. Це позитивно вплине на загальну культуру і зробить більш моральним суспільство. Ми зобов'язані зберегти нашу чудову мову, на якій писали наші попередники, збагатити її, а потім передати нашим нащадкам.

1. Левчук Л. Т. Історія світової культури. Київ: Либідь, 1994 р. 310 с.
2. Історія красномовства. К., 2000.
3. Українська та зарубіжна культура. Підручник. К., 1999.

Хмеленко К. М.

здобувач вищої освіти 1 курсу
юридичного факультету

Левін О. Л.

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ, ОЗНАКИ, ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНИ ЯК ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Теорія правової держави — це синтез концептуальних ідей та концепцій її природи, ознак, принципів, як демократичної, соціальної держави в якій панує право. Вона є результатом світового прогресивного розвитку учень про державу в межах людського виміру та загально соціальної справедливості [1].

Основними принципами і ознаками правової держави є:

1.Верховенство права (стаття 2 Конституції України): правова держава – це держава, яка контролюється правом. Основним засобом такого контролю є конституція, що розглядається як юридичне втілення суспільного договору. Верховенство права також передбачає, що за своїм змістом закони не виходять за ті правові межі, які встановлені для втручання держави в життя індивіда і громадянського суспільства [2];

2.Правова рівність (стаття 24 Конституції України): громадяни, які є рівними перед законом, мають однакові права й обов'язки, несуть однакову відповідальність за порушення чинного законодавства незалежно від їхнього соціального походження, матеріального становища, расової, національної, конфесійної та іншої належності [2];

3.Пріоритет індивідуальних прав людини перед правами будь-якої